

Sygn. akt I Ca 350/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Nowaczyński

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej we W.

przeciwko P. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 21 lipca 2014r., sygn. akt IX C 898/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 350/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 04 marca 2014 r. wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. G. (1) kwoty 5.523,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż pozwany w dniu 24 października 2012 roku złożył oświadczenie wobec powoda, w którym zobowiązał się do spłaty należności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 października 2005 roku zawartej pomiędzy P. G. (2), a (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą we W.. Następnie powód podniósł, że w dniu 10 marca 2008 roku nabył od pierwotnego wierzyciela wierzytelności w stosunku do pozwanego z tytułu przedmiotowej umowy. Wskazał, że pozwany P. G. (1) na podstawie w/w oświadczenia przystąpił do długu i zobowiązał się do zapłaty za P. G. (2) przedmiotowej wierzytelności.

Po stwierdzeniu przez Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sprawa została przekazana Sądowi Rejonowemu w Elblągu według właściwości.

Sąd Rejonowy w Elblągu wyrokiem zaocznym z dnia 21 lipca 2014 r. w sprawie sygn. IX C 898/14 powództwo oddalił.

Ustalono, iż P. G. (2) zawarł w dniu 18 października 2005 r. z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą we W. umowę pożyczki nr (...). Dłużnik nie spłacił zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy. Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. w dniu 10 marca 2008 roku zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą we W. umowę sprzedaży wierzytelności. Pozwany P. G. (1) w dniu 24 października 2012 roku zobowiązał się wobec (...) Spółki Akcyjnej z

siedzibą we W., iż zapłaci kwotę należną powodowi z tytułu umowy pożyczki nr (...). Dłużnik P. G. (2) nie wyraził zgody na przejęcie długu przez pozwanego P. G. (1).

W ocenie Sądu pierwszej instancji zobowiązanie P. G. (1) datowane na 24 października 2012 r. złożone wobec powoda kwalifikować należało jako umowę o przejęcie długu P. G. (2), stypizowaną w katalogu umów nazwanych w kodeksie cywilnym w art. 519 i nast. Jednocześnie dla skuteczności umowy o przejęcie długu, której stronami są wierzyciel oraz osoba trzecia, wymagana jest zgoda dłużnika, zaś niewyrażenie przez niego zgody prowadzi do konstatacji, iż umowa taka nie została zawarta. Sąd a quo stał na stanowisku, że skoro do skuteczności umowy przejęcia długu przez P. G. (1) konieczna była zgoda P. G. (2), a powód nie przedstawił żadnego dowodu, aby P. G. (2) składał jakiegokolwiek oświadczenie w tym przedmiocie, to tym samym umowę o przejęcie długu z dnia 24 października 2012 r. poczytywać należało jako niezawartą.

Apelację od wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

W kwestii obrazy przepisów prawa procesowego powód wskazał na art. 233 § 1 k.p.c. na skutek dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w wyniku czego Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, iż zobowiązanie pozwanego datowane na 24 października 2012 r. złożone wobec powoda było umową przejęcia długu P. G. (2). Obraza prawa materialnego polegała na niezastosowaniu w okolicznościach stanu faktycznego sprawy normy art. 353¹ k.c. i przyjęciu, że zobowiązanie pozwanego z dnia 24 października 2012 r. nie było umową kumulatywnego przystąpienia do długu posiadanego przez P. G. (2). Wskazano także na naruszenie art. 6 k.c. poprzez dowolność twierdzeń Sądu pierwszej instancji jakoby powód nie dowiódł zasadności i wysokości roszczenia przysługującego mu przeciwko pozwanemu.

Domagał się powód zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia na jego rzecz kwoty dochodzonej pozwem, z jednoczesnym uwzględnieniem kosztów procesu według norm prawem przepisanych, którymi winien być obciążony pozwany.

Uzasadniając zarzuty podnoszone w apelacji skarżący zaznaczył, że punktem wyjścia dla błędnych wniosków Sądu pierwszej instancji przywoływanych w motywach uzasadniania orzeczenia było poczynienie w sprawie dowolnych ustaleń w przedmiocie charakteru zobowiązania pozwanego złożonego wobec powoda w dniu 24 października 2012 r., a w konsekwencji przyjęcie, iż była to czynność prawna polegająca na przejęciu długu dotychczasowego dłużnika - kiedy w rzeczywistości była to umowa kumulatywnego przystąpienia do długu, powiększająca krąg dłużników i w żadnym zakresie nie można było uznać, aby do jej skuteczności wymagana była aprobata P. G. (2). W tym stanie rzeczy nie można było także zarzucić powodowi bierności dowodowej w kontekście przedstawienia okoliczności związanych z samą zasadnością roszczenia, jak też jego wysokością.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, iż punktem wyjścia dla rozważań w niniejszej sprawie odnośnie zasadności roszczeń powoda dochodzonych pozwem było ustalenie charakteru dokumentu sygnowanego datą 24 października 2012 r., oznaczonego jako "zobowiązanie", zawartego pomiędzy powodem, a pozwanym P. G. (1) (k.29). Przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji w ustaleniach, iż powołany dokument interpretować należało jako nazwaną umowę przejęcia długu, skutkowało wskazaniem wymogów koniecznych do spełnienia przez dłużnika dla uznania skuteczności zawarcia takiego kontraktu.

W ocenie Sądu odwoławczego trafne są zarzuty podnoszone przez powoda w apelacji, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy zobowiązanie pozwanego z dnia 24 października 2012 r. nie mogło zostać zakwalifikowane jako zawarcie z powodem umowy o przejęcie długu P. G. (2), zaś treść tego dokumentu mogła uzasadniać jedynie konstatację o kumulatywnym przystąpieniu do długu P. G. (2) przez P. G. (1).

Zaznaczyć trzeba, iż w dokumencie z dnia 24 października 2012 r. sygnowanym jako "zobowiązanie" wskazani zostali dwaj dłużnicy, P. G. (2) (oznaczony symbolem I) oraz P. G. (1) (oznaczony symbolem II). Podpisy na przedmiotowym dokumencie, zgodnie ze wskazywaną metodologią oznaczania dłużników, złożył pozwany oraz osoba umocowana przez powoda. Analiza treści tego dokumentu również dowodzi, iż zgodnym zamiarem stron było zapewnienie większej ochrony wiarytelności powoda, poprzez rozszerzenie potencjalnego kręgu dłużników, bez zwalniania z długu P. G. (2), czy też przejęcia jego długu w całości przez P. G. (1). W ocenie Sądu Okręgowego w Elblągu za takim zapatrywaniem przemawia także samo formułowanie zapisów poszczególnych oświadczeń woli składanych w tym dokumencie. Wymienieni w komparycji dłużnicy "oświadczają" o posiadaniu wiedzy w kwestii istnienia wymagalnej wiarytelności przysługującej powodowi przeciwko P. G. (2), "zobowiązują się" do spłaty przedmiotowego zobowiązania, "wydają" w celu terminowego zabezpieczenia spłaty zadłużenia weksel własny in blanco wystawiony przez "nich". Gdyby w istocie miało być tak, iż zobowiązanie pozwanego z dnia 24 października 2012 r. dotyczyło przejęcia długu P. G. (2), nie ulega wątpliwości, iż zapisy tego dokumentu miałyby inne brzmienie, w szczególności zaś zawierałyby klarowne oświadczenie, iż pozwany wstępuje w miejsce dotychczasowego dłużnika, a P. G. (2) zostaje z długu zwolniony. Jedynie w takich okolicznościach istniałaby podstawa dla utożsamiania poszczególnych zapisów postanowień tego dokumentu przez pryzmat występowania przesłanek charakterystycznych dla konstrukcji umowy nazwanej o przejęcie długu, stypizowanej w art. 519 i następnym kodeksu cywilnego. Jednocześnie tylko w takim przypadku uzasadnione byłoby badanie dalszych okoliczności decydujących o skuteczności umowy o przejęcie długu, jak choćby poszukiwanie dokumentu zawierającego oświadczenie dotychczasowego dłużnika w przedmiocie udzielenia zgody na zawarcie takiej umowy - czego Sąd pierwszej instancji w okolicznościach tej sprawy bezzasadnie oczekiwał od powoda.

Reasumując, wbrew odmiennemu zapatrywaniu Sądu pierwszej instancji, dokument z dnia 24 października 2012 r. nie stanowił umowy o przejęcie długu P. G. (2) przez pozwanego, istnienie zobowiązania pozwanego nie było uzależnione od zgody P. G. (2) na przejęcie długu. Analiza zapisów tego dokumentu pozwala na konstatację, iż pozwany - obok P. G. (2) - odpowiada za zadłużenie wobec powoda. Takie stanowisko znajduje też potwierdzenie w orzecznictwie sądowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2009r., IV CSK 558/08, LEX nr 512966 i uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 grudnia 2012r., VI ACa 981/12, LEX nr 1293839).

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Pojęcie "istoty sprawy", o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnoprawnego i zachodzi, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego co jest przedmiotem sprawy uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych, czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04 września 2014 r., II Cz 43/14, System Informacji Prawnej LEX Omega nr 1515369).

Sąd Rejonowy w Elblągu istoty przedmiotowej sprawy nie rozpoznał. Przyjęcie przez Sąd a quo koncepcji umowy o przejęcie długu z dnia 24 października 2012 r., w istocie nie zawartej z uwagi na brak jej potwierdzenia przez dotychczasowego dłużnika, skutkowało odstępniem od merytorycznego badania zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w kontekście wysokości kwot żądanych przez powoda pozwem, ale na kanwie wskazywanych przez skarżącego okoliczności związanych z faktem przystąpienia P. G. (1) do długu. Mając na względzie uwagi poczynione przez Sąd Okręgowy w akapitach poprzedzających odnośnie charakteru zobowiązania z dnia 24 października 2012 r., a zwłaszcza jego skuteczności w kontekście istnienia zobowiązania strony pozwanej, przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji powinien poddać analizie zgromadzony materiał dowodowy celem weryfikacji podawanych przez powoda kwot zadłużenia pozwanego, a następnie odnieść te ustalenia do wysokości roszczeń dochodzonych pozwem.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.